

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

<b>Przewodniczący:</b>	<b>SSO Rafał Młyński</b>
<b>Protokolant:</b>	<b>sekr. sądowy Weronika Stopczyńska</b>

po rozpoznaniu w dniu 9 sierpnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy A. O. (1)

z udziałem (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. O. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

z dnia 7 grudnia 2016 r. nr (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że A. O. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. od 1 września 2016 roku z podstawą wymiaru składek równą 3500 (trzy tysiące pięćset) złotych,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. na rzecz A. O. (1) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

## UZASADNIENIE

Decyzją Nr (...) z dnia 7 grudnia 2016r., wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 68 ust. 1c, art. 41 ust. 12 i 13, art. 13 ust. 1, art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015r. poz. 121, ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. stwierdził, że A. O. (1) od dnia 1 września 2016r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z podstawą wymiaru składek równą 1000,00 zł.

W ocenie organu rentowego analiza dokumentów pozyskanych w trakcie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego wskazuje, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonej została ustalona w celu umożliwienia uzyskania wyższych świadczeń przysługujących z tytułu zasiłku chorobowego.

W związku z powyższym organ rentowy uznał, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne A. O. (1) od 1 września 2016r. powinna wynosić nie 3500,00 zł, ale tak jak dotychczas w okresie od marca 2006r. do sierpnia 2016r. 1000,00 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji zostało złożone przez ubezpieczoną A. O. (1), która wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i stwierdzenie, że od dnia 1 września 2016r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z podstawą wymiaru składek równą 3500,00 zł.

Odwołująca podniosła, że organ rentowy błędnie ocenił istniejące w sprawie okoliczności faktyczne.

Odwołująca odnosząc się do argumentacji organu rentowego wskazała, że wzrost wysokości jej wynagrodzenia wynikał ze zwiększenia wymiaru czasu pracy z 1/4 etatu do pełnego etatu, na stanowisku redaktora programowego u płatnika składek prowadzącego działalność wydawniczą.

Odwołująca podniosła, że organ rentowy nie dokonał analizy w zakresie podstaw oraz potrzeb zmiany wymiaru czasu pracy polegającej na zwiększeniu tego wymiaru do pełnego etatu. Zdaniem odwołującej, zwiększenie wymiaru czasu pracy wynikało ze znaczącego zwiększenia przez płatnika swej oferty wydawniczej (w okresie dwóch miesięcy wydano trzy pozycje książkowe).

Odwołująca zwróciła uwagę, na bezzasadność zarzutu organu rentowego, że zawarcie aneksu do umowy o pracę dotyczącego zmiany wymiaru czasu pracy i w konsekwencji wynagrodzenia za pracę pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Zdaniem odwołującej nie można pracownikowi i pracodawcy stawiać zarzutu, że ze względu na zwiększone potrzeby pracodawcy nastąpiło zwiększenie wymiaru czasu pracy pracownika.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy ponownie podniósł, że analiza dokumentów pozyskanych w trakcie postępowania wyjaśniającego przemawia za uznaniem, że wysokość wynagrodzenia A. O. (1) od dnia 1 września 2016r. została ustalona wyłącznie w celu uzyskania prawa do wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

#### **Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

A. O. (1) jest absolwentką (...) Uniwersytetu (...), w którym odbywała studia na kierunku filologia polska. Tytuł magistra uzyskała w dniu 29 czerwca 2005r. Po ukończeniu studiów odbywała praktyki w (...), w (...) i Spółka oraz w (...). Bezpośrednio po ukończeniu studiów rozpoczęła staż w (...).

W 2011r. odwołująca odbywała studia podyplomowe na (...) Uniwersytetu (...) gdzie kształciła się w zakresie edytorstwa współczesnego. Świadectwo ukończenia tych studiów otrzymała w dniu 5 czerwca 2011r.

W dniu 31 maja 2007r. odwołująca (nosząca wówczas nazwisko O.), zawarła jako pracownik umowę o pracę z „(...)” Sp. z o.o. jako pracodawcą reprezentowanym przez prezesa zarządu tej spółki B. W.. Na mocy tej umowy zawartej na czas nieokreślony, odwołująca została zatrudniona w wydawnictwie (...) na stanowisku redaktora programowego, w wymiarze 1/4 etatu z wynagrodzeniem 1000,00 zł brutto.

W tym samym czasie odwołująca była także zatrudniona w innym wydawnictwie, tj. w (...) na 3/4 etatu. Łączne wynagrodzenie jakie w tym czasie odwołująca otrzymywała za pracę w powyższych wydawnictwach kształtowało się na poziomie około 2100,00 zł netto.

Początkowo, pracując w (...), odwołująca zajmowała się korektą, a później także redakcją książek. Odwołująca wykonując swoje obowiązki pracownicze kontaktowała się z tłumaczami, drukarzami i autorami. W zakresie obowiązków pracowniczych, wymiaru czasu pracy i wynagrodzenia, sytuacja odwołującej była niezmienną do 2016r.

W dniu 8 września 2007r. odwołująca urodziła syna, w związku z czym, korzystała z urlopu macierzyńskiego i następnie wychowawczego. W trakcie urlopu wychowawczego dowiedziała się, że (...), w której była zatrudniona na 3/4 etatu została sprzedana. Spółka ta nie opłacała składek na ubezpieczenia społeczne odwołującej, w związku z czym, odwołująca nie otrzymała zasiłku macierzyńskiego.

Po zakończeniu urlopu wychowawczego odwołująca powróciła do pracy w (...) w styczniu 2016r. Sytuacja finansowa tego wydawnictwa nie była wówczas najlepsza z uwagi na bankructwo jednego z kontrahentów, w związku z czym, odwołująca powróciła do pracy na dotychczasowych zasadach, tj. na ¼ etatu z wynagrodzeniem 1000,00 zł. Jednak sytuacja zaczęła się stopniowo poprawiać i w połowie 2016r. prezes (...) – B. W. wiedziała, że będzie większe zapotrzebowanie na prace wydawnicze, ponieważ wzrosła ilość wydawanych książek. Rok 2016 był zdecydowanie lepszy niż rok 2014 i rok 2015. Obroty w 2016r., w porównaniu z rokiem 2015 były o 100% wyższe.

W związku ze zmianą sytuacji, B. W. zaproponowała odwołującej zmianę warunków umowy o pracę poprzez zwiększenie od 1 września 2016r. wymiaru czasu pracy do pełnego etatu oraz poprzez podwyższenie wynagrodzenia do 3500,00 zł brutto.

Aneks do umowy o pracę zawierający powyższe warunki został podpisany w dniu 1 września 2016r.

W związku z podpisaniem powyższego aneksu, zwiększył się zakres obowiązków odwołującej. Odwołująca zajęła się dodatkowo sprawami marketingowymi wydawnictwa. Zajmowała się wysyłaniem poczty elektronicznej oraz wykonywaniem różnych czynności mających na celu zwiększenie sprzedaży wysyłkowej.

Sytuacja finansowa wydawnictwa stale się poprawiała i w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem rynkowym, konieczne było zwiększenie nakładu pracy pracowników wydawnictwa.

W pierwszej połowie 2016r. wydawnictwo wydało 3 nowe książki i 8 do 10 dodruków. Natomiast w drugiej połowie 2016r. wydano 3 nowe książki i przygotowywano na przyszły rok 6 nowych książek. W 2017r. wydano 11 nowych tytułów i 15 dodruków.

Nadzór nad pracą odwołującej sprawowała B. W., która miała z nią bezpośredni kontakt. B. W. oceniała odwołującą jako bardzo dobrego, szybkiego i kompetentnego pracownika, miała świadomość jej doświadczenia zawodowego i była zadowolona z jej powrotu. Odwołująca wykonywała swe obowiązki w biurze w siedzibie wydawnictwa. Stanowisko pracy odwołującej mieściło się w pokoju, w którym swoje stanowisko pracy miała I. W.. Odwołująca świadczyła pracę tak jak inni pracownicy w godzinach od 8.30 do 16.30.

Z początkiem października 2016r. okazało się, że odwołująca jest w ciąży. W konsekwencji tego stanu rzeczy, odwołująca skorzystała ze zwolnienia lekarskiego, a następnie z urlopu macierzyńskiego. Długookresowa nieobecność odwołującej w pracy skłoniła B. W. do poszukiwania odpowiedniego pracownika na zastępstwo. Z uwagi na trudności ze znalezieniem pracownika, który mógłby zastąpić odwołującą, B. W. zaangażowała firmę (...), gdzie pracuje kilkunastu redaktorów. Wynagrodzenie dla tej firmy uzależnione jest od ilości pracy przy danej książce (ilości stron), ilości książek. Po zakończeniu pracy nad daną książką wydawnictwo (...) otrzymuje faktury za usługi. Za ostatnio wydaną książkę liczącą ponad 400 stron, którą zajmowała się firma (...) (fotoskład, redakcja, korekta), wydawnictwo (...) otrzymało fakturę na 7000,00 zł brutto. Część obowiązków należących do odwołującej przejęła B. W. oraz jej pracownik I. W..

I. W. była wcześniej zatrudniona w wydawnictwie (...) jako księgowa z wynagrodzeniem 3180,00 zł brutto. Obecnie wykonując obowiązki odwołującej zarabia 3500,00 zł brutto.

Powyższe okoliczności zostały potwierdzone przez I. W. – pracownika wydawnictwa (...) oraz przez B. W. – prezesa wydawnictwa, a także przez samą odwołującą A. O. (2) oraz jej małżonka P. O. (zeznania odwołującej A. O. (2) oraz zeznania świadków P. O., I. W. i B. W. – k. 47-50 a.s.).

Powyższe okoliczności znajdują potwierdzenie w dołączonych do akt sprawy oraz do akt rentowych dokumentach, w tym, w potwierdzeniach przelewów (k. 18 i nast. a.r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów oraz dowodu z zeznań świadków i odwołującej. Autentyczność zgromadzonych dokumentów i ich zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie była

kwestionowana przez żadną ze stron, ani nie budziła zastrzeżeń Sądu. Sąd dał również wiarę zeznaniom świadków i odwołującej. Są one zdaniem Sądu spójne, logiczne, wzajemnie się uzupełniają oraz znajdują potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Stosownie do treści art. 6 ust. 1, art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 1 i art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 963 t.j.), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi przychód określony w przepisach ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych tj. wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, niezależnie od tego czy ich wysokość z góry została ustalona.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Stosownie natomiast do art. 12 ust. 1 powyższej ustawy osoby będące pracownikami podlegają również ubezpieczeniu wypadkowemu.

Stosownie do treści art. 8 ust. 1 powołanej ustawy, za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a (pracownik współpracujący i pracownik wykonujący pracę na podstawie umów regulowanych przez kodeks cywilny, jeżeli wykonuje tę pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy).

Wysokość wynagrodzenia jest jednym z postanowień umowy o pracę. W prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, lecz niespornym jest, że wolność ta realizowana jest w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo.

Autonomia stron umowy o pracę w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez prawo.

Strony obowiązują nie tylko realizowanie własnego interesu, lecz także wzgląd na interes społeczny. Treść stosunku pracy nie może być sprzeczna z ustawą ani z zasadami współzycia społecznego.

Postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą lub z zasadami współzycia społecznego są nieważne z mocy prawa. Zapłata za wykonaną pracę winna być płacą adekwatną do rodzaju i nakładu świadczonej pracy, kwalifikacji, ma być płacą zapewniającą godziwe utrzymanie.

Umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie pomiędzy pracodawcą a pracownikiem, ale również pośrednie, tj. w zakresie ubezpieczeń społecznych. Kształtuje ona stosunek ubezpieczenia społecznego, określa podstawę składki na ubezpieczenie i w rezultacie prowadzi do określonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Z tego względu ustawodawca, na podstawie art. 41 ust. 12 i 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyposażył Zakład Ubezpieczeń Społecznych w możliwość zakwestionowania wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającą do obejścia prawa.

Stanowisko co do prawa kontroli wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne zawarł Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 kwietnia 2005r. /IIUZP2/05 LEX 148238/.

Sąd Najwyższy w składzie powiększonym w uchwale z dnia 21 kwietnia 2010 r., II UZP 1/10 uznał, iż przepisu art. 41 ust. 13 ustawy nie można postrzegać jako dającego możliwość ingerowania w wysokość deklarowanej przez ubezpieczonego podstawy wymiaru składek, jeżeli mieści się ona w granicach ustawowych. Wysokość świadczeń nie zależy od uznania organu ubezpieczeń społecznych. Zakład ma

obowiązek wypłacać świadczenia w takiej wysokości, jaka wynika z przepisów ustaw, które nie przewidują możliwości uchylenia się od tej powinności w całości lub w części ze względu na to, że w ocenie organu ubezpieczeń świadczenie jest „nienależnie wysokie”, „nieekwiwalentne”, bądź że kwota, jaką należy wypłacić, jest „niesłuszna”, „niesprawiedliwa”, czy „niegodziwa”.

Organ rentowy korzystając z uprawnienia przewidzianego w powołanym wyżej art. 41 ust. 12 i 13 ustawy systemowej zakwestionował wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne wynikającą z podpisanego w dniu 1 września 2016r. aneksu do umowy o pracę.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało w ocenie Sądu, że organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję dokonał błędnej oceny istniejącego w sprawie stanu faktycznego i nie uwzględnił wszystkich okoliczności sprawy.

Organ rentowy nie kwestionował wykonywania przez A. O. (1) pracy, zarzucił jedynie, że określone spornym aneksem do umowy o pracę wynagrodzenie odwołującej zostało świadomie bezpodstawnie zawyżone tylko w celu stworzenia możliwości pobierania wyższych świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego.

Należy jednak zauważyć, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04). Nie można przypisać obejścia ustawy (art. 58 § 1 k. c. w związku z art. 300 k.p.) stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa z niej wynikające. Doprowadzenie do objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskanie świadczeń z tego tytułu jest legalnym celem zawierania umów o pracę. Może ono być nawet głównym motywem nawiązania stosunku pracy, zamiast wykonywania pracy na innych podstawach prawnych. Zawierając umowę o pracę strony kierują się bowiem różnymi motywami indywidualnymi, które należy odróżnić od causa czynności prawnej (typowego celu czynności prawnej).

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, z którego wynika, że sporny aneks do umowy o pracę został zawarty z intencją rzeczywistego jego realizowania i był faktycznie realizowany przez strony tej umowy. Postępowanie dowodowe wykazało, że choć stanowisko pracy odwołującej nie zmieniło się, to zwiększył się wymiar czasu pracy z ¼ etatu do pełnego etatu oraz zwiększył się zakres jej obowiązków, a w konsekwencji, zwiększyła się wysokość wynagrodzenia odwołującej.

W połowie roku 2016, tj. jeszcze przed podpisaniem spornego aneksu do umowy o pracę wydawnictwo (...) odnotowało zwiększone potrzeby wydawnicze klientów, co przełożyło się na wyższą dochodowość wydawnictwa oraz wiązało się z koniecznością zwiększenia nakładu pracy pracowników wydawnictwa.

Ustalone spornym aneksem do umowy o pracę wynagrodzenie odwołującej wynoszące 3500,00 zł brutto było równe wynagrodzeniu I. W., która zastępowała odwołującą w okresie jej niezdolności do pracy. I. W. za wykonywanie części pracy wykonywanej przez odwołującą również otrzymywała wynagrodzenie 3500,00 zł miesięcznie.

Wynagrodzenie odwołującej można w pewien sposób porównać z wynagrodzeniem jakie było wypłacane zewnętrznej firmie edytorskiej za zredagowanie i przygotowanie do druku jednej książki o objętości 400 stron. Firma ta wystawiała fakturę na kwotę 7000,00 zł brutto.

W świetle powyższych okoliczności brak jest podstaw do stawiania zarzutu, że ustalone spornym aneksem do umowy o pracę wynagrodzenie odwołującej było zawyżone i nie było adekwatne do zakresu i jakości wykonywanej przez odwołującą pracy.

Jak wynika z Obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 9 lutego 2017r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pracę w czwartym kwartale 2016r. w wynosiło 4.218,92 zł.

Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności należało uznać, że przyznane spornym aneksem do umowy o pracę wynagrodzenie było porównywalne z wynagrodzeniem innych pracowników wydawnictwa (...) i było niższe od przeciętnego wynagrodzenia w kraju.

Biorąc zaś pod uwagę rzeczywistą potrzebę gospodarczą wydawnictwa (...), jego możliwości finansowe wynikające ze stałego wyraźnego rozwoju oraz biorąc pod uwagę stanowisko zajmowane przez odwołującą oraz jej doświadczenie zawodowe i posiadane kwalifikacje, przyznane odwołującej wynagrodzenie należało uznać za właściwe i zrównoważone, co w konsekwencji nie pozawala na uznanie tego wynagrodzenia za wygórowane.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu właśnie kwota 3500,00 zł, jako „godziwa”, powinna stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, którym odwołująca A. O. (2) podlega od dnia 1 września 2016r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W..

Na marginesie należy wskazać, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji ustalił podstawę wymiaru składek z tytułu umowy o pracę na poziomie znacznie niższym niż obowiązujące w roku 2016 minimalne wynagrodzenie za pracę wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r. Rozporządzenie to określiło minimalne wynagrodzenie kwotą 1 850 zł.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego strony odwołującej orzeczono w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016r. (Dz. U. z 2015r. poz. 1804 ze zm..).6

**SSO Rafał Młyński**

(...)